

Ajankohtaista asiaa vertailulaboratoriosta (1/2018)

Tähän info-kirjeeseen on koottu ajankohtaisia asioita Eviran hyväksymille laboratorioille. Pyydämme välittämään kirjeen laboratoriossanne kaikille niille joita se koskee.

Aiheet tässä kirjeessä:

- [Kysely vertailumittaustuloksista on tulossa maaliskuussa 2018](#)
- [Elintarviketutkimustulosten ilmoittaminen Eviraan](#)
- [Tutkimustietojen toimittaminen Eviraan vastustettavista ja ilmoitettavista eläintaudeista](#)
- [Standardimenetelmien uudet versiot: käyttöönotto viimeistään v. 2019](#)

Kysely vertailumittaustuloksista on tulossa maaliskuussa 2018

Tiedoksi hyväksytyille laboratorioille, että laboratorioille lähetetään viikolla 11 sähköpostikysely, jossa pyydetään toimittamaan tiedot vuosien 2016 ja 2017 vertailumittausten tuloksista.

Lähetettävä kysely ja vertailumittaustulosten seuranta koskevat elintarvike-, rehu-, lannoitevalmiste- ja eläinten ulostetutkimuksiin viranomaisvalvonnassa ja lakisääteisessä omavalvonnassa käytettäviä mikrobiologisia ja kemiallisia menetelmiä, jotka ovat Eviran hyväksytyjen laboratorioiden rekisterissä.

Vertailumittaustulosten seuranta perustuu EU:n valvonta-asetukseen EY N:o 882/2004 (artikla 33 kohta 2c). Eviran kansalliset vertailulaboratoriot seuraavat viranomaistutkimuksiin ja lakisääteiseen omavalvontaan hyväksytyjen laboratorioiden toimintaa mm. vertailumittaustulosten avulla.

Kysely lähetetään hyväksytyjen laboratorioiden rekisterissä oleviin laboratorioihin sähköpostilla viikolla 11. Kyselyn liitteenä toimitetaan excel-taulukot, joissa on lueteltu ne menetelmät, joiden vertailumittaustuloksia pyydetään. Kyselyn vastausaika on 15.4.2018 asti.

Lisätietoja:

Ylitarkastaja Taija Rissanen, hyväksytyjen laboratorioiden rekisteri, p. 029 530 4136, taija.rissanen(at)evira.fi

Erikoistutkija Saija Hallanvuo, mikrobiologiset menetelmät, p. 040 489 3448 saija.hallanvuo(at)evira.fi

Tutkija Mirja Hokkanen, kemialliset menetelmät, p. 040 489 3406, mirja.hokkanen(at)evira.fi

Elintarviketutkimustulosten ilmoittaminen Eviraan

Elintarvikelain (23/2006) 40 §:n ja laboratorioasetuksen (VNa 152/2015) 13 §:n mukaan hyväksytyin laboratorion on Eviran pyynnöstä toimitettava sille yhteenveto tekemistään tutkimuksista ja niiden tuloksista. Ilmoitusvelvollisuus koskee viranomaisnäytteitä ja elintarvikemääräyksissä tutkittavaksi edellytettyjä omavalvontaan kuuluvia näytteitä. Tietojen antaminen on lakisääteistä, Evira voi antaa laboratoriolle määräyksen tai lopulta jopa peruuttaa laboratorion hyväksynnän, mikäli tietoja ei toimiteta.

Evira pyytää hyväksytyjä elintarvikelaboratorioita ilmoittamaan vuosittain elintarvikeryhmittäin salmonellaa, EHEC -bakteereita, kampylobakteereita, listeriaa ja patogeenisia yersinioita koskevat analyysimäärät tuloksineen. (Salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat tutkimukset eivät kuitenkaan kuulu tähän.) Tuloksia on hyödynnetty mm. yleiseen patogeenien esiintyvyyden seurantaan, epidemioiden selvittelyyn, mahdollisten piilevien riskien tunnistamiseen ja riskinarviointeihin. Tekemäänne arvokasta työtä hyödynnetään siis myös laajemmin koko maan tasolla.

Vuoden 2017 ja sitä edeltävien vuosien analyysimäärät ja tulokset ilmoitetaan Patogenix -ohjelmalla, johon kukin laboratorio voi syöttää tiedot haluamassaan aikataulussa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa helmikuun loppuun mennessä. Patogenixin osoite on: <https://palvelut2.evira.fi/patogenix>. Uusia tunnuksia tai tunnuksia mahdollisesti hukkuneiden tilalle voi pyytää Evirasta, [HYGInyhteinen\(at\)evira.fi](mailto:HYGInyhteinen(at)evira.fi).

Vuonna 2018 tutkittujen omavalvontanäytteiden tiedot toimitetaan Eviraan Patogenix-ohjelmalla kuten ennenkin. Vuonna 2018 tutkittujen viranomaisnäytteiden tiedot toimitetaan Eviraan patogenix-ohjelman kautta vain, jos laboratoriolla (tai kuntaviranomaisella) ei ole sähköistä elintarvikenäytteiden tiedonsiirtoa keskitettyyn valvontatietokantaan (KUTI-YHTI) käytössään.

Laboratoriot voivat halutessaan lähettää pyydettyt analyysimäärät tuloksineen Eviraan myös taulukkomuodossa (.csv -tiedosto). Lisäohjeet: [mikko.tuominen\(at\)evira.fi](mailto:mikko.tuominen(at)evira.fi) tai [HYGInyhteinen\(at\)evira.fi](mailto:HYGInyhteinen(at)evira.fi).

Kiitos kaikille tiedot jo raportoineille laboratorioille! **Tuloksia vuodelta 2017 on aikaa raportoida 28.2.2018 asti.** Tarkistatthän samalla, että laboratorionne tulokset vuodelta 2016 on myös viety Patogenixiin.

Autathan meitä hyödyntämään tutkimustuloksiasi valvonnan ohjaamisessa ja suunnittelussa!

Lisätietoja:

Ylitarkastaja Annika Pihlajasaari, p. 029 530 4271, [annika.pihlajasaari\(at\)evira.fi](mailto:annika.pihlajasaari(at)evira.fi)

Tutkimustietojen toimittaminen Eviraan vastustettavista ja ilmoitettavista eläintaudeista

Eläintautilaki (441/2013, 82 §) edellyttää vastustettavia ja ilmoitettavia eläintauteja tutkivia laboratorioita toimittamaan Eviraan tiedot tutkimistaan näytteistä. Tämä tiedonkeruovelvoite koskee muita kuin valvontaohjelmissa (esim. salmonella, kampylobakteeri, EHEC) tutkittuja näytteitä. Evira käyttää tietoja mm. eläintautitilanteen seuraamiseen. Kiitos tutkimustietoja vuodelta 2017 jo toimittaneille laboratorioille!

Eläintauteja tutkivia laboratorioita pyydetään toimittamaan Eviraan tiedot vuonna 2017 vastustettavien ja ilmoitettavien eläintautien varalta tutkituista näytteistä. Kunkin taudin varalta tutkituista näytteistä tulee toimittaa seuraavat tiedot eläinryhmittäin:

- tutkittujen näytteiden lukumäärä
- käytetty tutkimusmenetelmä
- tutkimustulokset (positiivisten lkm).

Tutkimustiedot tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa 843/2013 ja 1010/2013 luetelluista eläintaudeista (linkit alla). Näitä ovat mm. lemmikki- ja kotieläinten salmonella, nautojen ja sikojen kampylobakteerit, muut kuin EHEC-valvontaohjelman mukaiset STEC-tutkimukset sekä kaikki trikiinitutkimukset.

Villisikojen ja karhujen triikiinäytteistä pyydämme ystävällisesti lisäämään vuosi-ilmoitukseen mahdollisuuksien mukaan seuraavia näytekohtaisia lisätietoja, joita tarvitaan Evirassa EFSA:n raportointia varten lähialueillamme vallitsevaan vakavaan eläintautitilanteeseen (ASF) liittyen:

- Onko näyte tullut teurastamolalta tai riistankäsittelylaitokselta? (Lihantarkastus)
- Onko kyseessä tarhattu villisika vai villi villisika? Onko kyseessä metsästetty villisika?
- Onko kyseessä metsästetty karhu?

Tiedot voi toimittaa Eviraan osoitteeseen laboratoriot@evira.fi siinä muodossa kuin laboratorio itse haluaa maaliskuun 2018 loppuun mennessä.

Vastustettavat eläntaudit [MMM 843/2013](#), asetuksen [muutokset](#)
Ilmoitettavat eläntaudit [MMM 1010/2013](#), asetuksen [muutokset](#)

Lisätietoja

Ylitarkastaja Taija Rissanen, p. 029 530 4136, [taija.rissanen\(at\)evira.fi](mailto:taija.rissanen(at)evira.fi)

Standardimenetelmien uudet versiot: käyttöönotto viimeistään v. 2019

Vuonna 2017 tuli voimaan uusi versio useista mikrobiologisista standardimenetelmistä. Uusitut standardit on koottu alla olevaan taulukkoon. Menetelmien muutoksista on tiedotettu laboratorioille myös Ajankohtaista laboratoriorintamalla -koulutuspäivillä 3.10.2017 (kts: [Mikrobiologisten menetelmien uudistukset vuonna 2017](#)). Verrattuna aikaisempaan versioon voivat tekniset muutokset useissa menetelmissä olla vähäisiä, mutta uudet versiot edellyttävät menetelmän liitteessä kuvattua elatusaineiden laadunvarmistusta, joka tulee huomioida käyttöönotossa ja voi olla aikaa vievää.

Hyväksytyjen laboratorioiden tulee hankkia uudet standardit mahdollisimman pian ja tehdä toimintaan tarvittavat muutokset siten, että uuden menetelmäversion lisääminen akkreditoituun pätevyysalueeseen olisi mahdollista seuraavan Finasin arviointikäynnin yhteydessä vuoden 2018 aikana. Perustellusta syystä uuden version arvioinnin ja liittämisen akkreditoituun pätevyysalueeseen voi siirtää vuoteen 2019. Kun uusi versio näkyy akkreditoitussa pätevyysalueessa, tulee muutoksesta ilmoittaa Eviraan hyväksytyjen laboratorioiden rekisterin päivittämiseksi.

Vuonna 2017 julkaistut päivitetty menetelmästandardit

Aihealue	Standardi
Elintarvikevirukset	EN ISO 15216-1
Histamiini (kalastustuotteet)	EN ISO 19343
Stafylokkien enterotoksiinit	EN ISO 19020
<i>Bacillus cereus</i> enterotoksiinit (emeettinen)	EN ISO 18465
<i>Cronobacter spp.</i> osoittaminen	EN ISO 22964
Patogeenisten Vibrioiden osoittaminen	EN ISO 21872
Enterobakteereiden osoittaminen ja määrittäminen	EN ISO 21528-1 & 21528-2
<i>Listeria monocytogenes</i> osoittaminen ja määrittäminen	EN ISO 11290-1 & 11290-2
<i>E. coli</i> 0157 osoittaminen	EN ISO 16654/AMD1

<i>Campylobacter spp.</i> osoittaminen	EN ISO 10272-1
<i>Campylobacter spp.</i> määrittäminen (pesäkelaskenta)	EN ISO 10272-2
<i>Salmonella spp.</i> osoittaminen	EN ISO 6579-1
Patogeeninen <i>Yersinia enterocolitica</i>	EN ISO 10273

Lisätietoja:

Erikoistutkija Saija Hallanvuo, mikrobiologiset menetelmät, [saija.hallanvuo\(at\)evira.fi](mailto:saija.hallanvuo(at)evira.fi), p. 040 489 3448

Ylitarkastaja Taija Rissanen, hyväksytyjen laboratorioiden rekisteri, [taija.rissanen\(at\)evira.fi](mailto:taija.rissanen(at)evira.fi), p. 029 530 4136